ZER

Πολεμάρχη

ΝΑΞΙΑ ΝΗΣΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΣ

ΥΠΟ

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ Γ. ΖΕΡΛΕΝΤΟΥ

SONDERABDRUCK AUS DER „BYZANTINISCHEN ZEITSCHRIFT"
XI. BAND, 3. UND 4. (DOPPEL-)HEFT

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
329
ΙΩ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΗΧΑΣ
ΕΦΟΡ. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

DRUCK VON B. G. TEUBNER IN LEIPZIG
1902

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΝΑΞΙΑ ΝΗΣΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΣ

ΥΠΟ

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ Γ. ΖΕΡΛΕΝΤΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

SONDERABDRUCK AUS DER „BYZANTINISCHEN ZEITSCHRIFT"
XI. BAND, 3. UND 4. (DOPPEL-)HEFT

DRUCK VON B. G. TEUBNER IN LEIPZIG
1902

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

μουλλώνω (μουλλό = σιγηρό, κρυφό, ήσυχο)
(και) μουλλίτσα! = κρυφίως

Sonderabdruck aus Byzantinischer Zeitschrift XI 3 u. 4.
Druck u. Verlag von B. G. Teubner in Leipzig.

Ναξία νῆσος καὶ πόλις.

Α'.

Ναξία νῆσος.

Τὸ ὄνομα τῆς νήσου Νάξου μετεβλήθη εἰς Ναξία, Ναξιά, Ἀξία, Ἀξιά, Ἄξος· τὸ μὲν Ναξία ἐπεκράτησεν, καθ' ἃ νομίζω, ὡς ὄνομα τῆς νήσου ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς πέτρας τῆς καλουμένης Ναξίας, ἐν τῇ νήσῳ ὀρυσσομένης, γνωστῆς δὲ καὶ περιζητήτου ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων.[1] *Πρώτην δὲ μνείαν τοῦ ὀνόματος Ναξία ὡς ὀνόματος τῆς νήσου εὑρίσκω ἐν τῇ Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου ἐκθέσει πρωτεκκλησιῶν πατριαρχῶν τε καὶ μητροπολιτῶν*[2] *γραφείσῃ τῷ δ*ῳ *αἰῶνι. Καίτοι δὲ Ἱεροκλῆς ἐν Συνεκδήμῳ γραφέντι πρὸ τοῦ ἔτους 535*ου *καλεῖ τὴν νῆσον Νάξον*[3]*· ἀλλὰ τοῦτο ἐστὶν ἐπίδειξις ἀρχαιομαθείας, ἧς ἕνεκα καὶ Ἰωάννης Τζέτζης*[4]*, καὶ Γεώργιος Παχυμέρης τρίτῳ καὶ δεκάτῳ αἰῶνι*[5]*, καὶ Γρηγόριος Ἀνδρέας ἔτει 1466*[6]*, καὶ ὁ*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1) *Ἰωάννου Σακκελίωνος Περὶ τῆς Ναξίας πέτρας εἴτε ἀκόνης, ἐν Πανδώρᾳ, συγγράμματι περιοδικῷ ἐκδιδομένῳ δὶς τοῦ μηνός,* (*Ἐν Ἀθήναις*, 1860, *εἰς* 4ον), *τόμ.* 10, *σ.* 289—293. Raport on the emery districts of Naxos, (London, 1895, in 8°), p. 1—8.

2) *Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου Ἔκθεσις τῆς βασιλείου τάξεως.* Corpus scriptorum historiae Byzantinae, (Bonnae, 1829, in 8°), vol. 1, p. 797. Constantini Porphyrogeniti de provinciis regni Byzantini liber secundus ed. Th. L. J. Tafel, (Tübingae, 1846, in 4°), p. 44. Hieroclis Synecdemus et notitiae Graecae episcoparum ed. G. Parthey, (Berolini, 1866, in 8°), p. 160.

3) Hieroclis Synecdemus ed. Augusti Burckhardt, (Lipsiae, 1893, in 8°), p. 28.

4) *Ἰωάννου τοῦ Τζέτζου Βιβλίον ἱστορικῆς τῆς διὰ στίχων πολιτικῶν ἄλφα δὲ καλουμένης* (*Χιλιάδες*) ed. Theoph. Kiesslingii, (Lipsiae, 1826, in 8°), *σ.* 36, *στ.* 862. *Ἰσαακίου καὶ Ἰωάννου Τζέτζου Σχόλια εἰς Λυκόφρονα* ed. M. Christ. Got. Müller, (Lipsiae, 1811, in 8°), tom. 2, p. 1034.

5) Georgii Pachymeris. Corpus scriptorum historiae Byzantinae, (Bonnae, 1835, in -8°), vol. 1, p. 205.

6) *Ἰωάννου Σακκελίωνος Πατμιακὴ βιβλιοθήκη, ἤτοι ἀναγραφὴ τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς κατὰ τὴν νῆσον Πάτμον γεραρᾶς καὶ βασιλικῆς μονῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου τεθησαυρισμένων χειρογράφων τευχῶν,* (*Ἀθήνησιν*, ,αωϚ', *εἰς* 4ον), *σ.* 53 *καὶ τοῦ αὐτοῦ Ὑπόμνημα ἱστορικόν, ἐν Πανδώρᾳ, συγγράμματι περιοδικῷ ἐκδιδομένῳ δὶς τοῦ μηνός,* (*Ἀθήνησιν*, 1867, *εἰς* 4ον), *τόμ.* 17, *σ.* 165.

ἄδηλος μεταφράστης Χριστοφόρου Βουδελμοντίου[1]), ὃς ὅμως *μεταφράζει τὸ λατινικὸν* Naxos[2]), *καὶ Φραγκίσκος Κόκκος ἔτει* 1594[3]), *καὶ καὶ Ἀθανάσιος Σκληρός*[4]), *καὶ Σέργιος Μακραῖος*[5]), *καὶ ὁ γράψας τὰ ἐν Ἑρμῇ τῷ λογίῳ περὶ σχολείου ἐν Νάξῳ*[6]) *καλοῦσι τὴν νῆσον Νάξον.*

Μετὰ δὲ ταῦτα τὸ ὄνομα Ναξία εὑρίσκω ἔτει 680ῳ, *καθ' ὃ παρεκάθησεν ἐν τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδῳ, ἕκτῃ οἰκουμενικῇ,* „*Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ναξίων νήσου*“[7])· *εἶτα ἐν Τῇ γεγουνίᾳ διατυπώσει παρὰ τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ σοφοῦ*[8]) (886—912)· *ἐν τοῖς Νέοις τακτικοῖς*[9])· *ἐν τῇ Τάξει προκαθεδρίας τῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν*[10])· *ἐν τῇ Τάξει προκαθεδρίας μητροπολιτῶν*[11])· *καὶ ἐν Τῷ παντὶ ἀριθμῷ τῶν Θεοῦ θυηπόλεων.*[12])

Τοῦ ὀνόματος Ναξία μέμνηται ἔτει 904 *Ἰωάννης Καμενιάτης*[13]), *περὶ τὸ ἔτος* 920 *Νικήτας ὁ μάγιστρος*[14]), *ἔτει* 949 *ἐν τῷ ἐπὶ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου ἀναγραφέντι Σταδιοδρομικῷ*[15]), *περὶ τὸ*

1) Description des îles de l'Archipel par Christophe Buondelmonti version grecque par un anonyme par Émile Legrand, (Paris, 1897, in 4°), part. 1, p. 56.

2) Christoph. Bondelmontii Liber insularum Archipelagi ed. G. R. L. Sinner, (Lipsiae, 1824, in 8°), p. 37.

3) Maximi Margunii, Dionysii Cateliani, Antonii Eparchi, Arsenii Monembasiensis epistolae *ἐν* Io. Lamii Deliciae auditorum seu veterum *ἀνεκδότων* opusculorum collectanea, (Florentiae, 1740, in 8°), p. 85. *Σοφοκλέους Κ. τοῦ ἐξ Οἰκονόμων Περὶ Φραγκίσκου τοῦ Κόκκου ἐπιστολή*, (*Ἀθήνησι*, *͵αωξγ'*, *εἰς* 8°), *σ.* 30—31.

4) *Ἀθανασίου Σκληροῦ Θρῆνος εἰς Κρήτην*, *ἐν* K. N. *Σάθᾳ Ἑλληνικὰ ἀνέκδοτα*, (*Ἀθήνησι*, 1867, *εἰς* 8ον), *τόμ. β*ον, *σ.* 126, 128.

5) *Σεργίου Μακραίου Ὑπομνήματα ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας* (1750—1800), *ἐν* K. N. *Σάθα Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη*, (*Ἐν Βενετίᾳ*, 1872, *εἰς* 8ον), *τόμ.* 3, *σ.* 278.

6) *Ἑρμῆς ὁ λόγιος* 1818, (*Ἐν Βιέννῃ*, *εἰς* 8ον), *σ.* 462—466.

7) Ioann. Dom. Mansi Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, (Florentiae, 1765, in-fol.), tom. 11, col. 616, 676.

8) Hieroclis Synecdemus et notitiae Graecae episcoparum ed. Gust. Parthey p. 98 *καὶ* Heinrich Gelzer ungedruckte und wenig bekannte Bistümerverzeichnisse der orientalischen Kirche, *ἐν* Byzantinische Zeitschrift, (Leipzig, 1892, in 8°), B. 1, S. 254.

9) Georgii Cyprii Descriptio orbis Romani ed. Henr. Gelzer, (Lipsiae, 1870, in 8°), p. 79.

10) Hieroclis Synecdemus et notitiae Graecae episcopa um ed. Gust. Parthey, p. 72, 125.

11) Hieroclis Synecdemus et notitiae Graecae episcoparum ed. Gust. Parthey, p. 179, 196.

12) Hieroclis Synecdemus et notitiae Graecae episcoparum ed. Gust. Parthey, p. 200, 219.

13) Theophanes continuatus. Corpus scriptorum historiae Byzantinae, (Bonnae, 1838, in 8°), p. 583.

14) *Θεοφίλου Ἰωάννου Μνημεῖα ἁγιολογικά, νῦν τὸ πρῶτον ἐκδιδόμενα*, (*Ἐν Βενετίᾳ*, 1884, *εἰς* 8ον), *σ.* 4, 8.

15) *Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου Ἔκθεσις τῆς βασιλείου τάξεως.* Corpus scriptorum historiae Byzantinae, (Bonnae, 1829, in 8°), vol. 1, p. 678.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἔτος 950 *Συμεὼν ὁ μεταφράστης*[1]), ἔτει 1087 *Χρυσόβουλλος λόγος τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου Κομνηνοῦ*[2]), ἔτει 1153 *ὁ Ἄραψ γεωγράφος Ἐδρισής*[3]), *τῷ* ιδ^{ῳ} *αἰῶνι Νικηφόρος Κάλλιστος Ξανθόπουλος*[4]), *ἐν τοῖς Χρονικοῖς τῶν ἐν Μορέᾳ πολέμων τῶν Φράγκων*[5]), ἔτει 1460 *Ματθαῖος ὁ Μυρέων*[6]), *Μιχαὴλ Δούκας*[7]), *Συνθήκη Βενετῶν καὶ Ὀσμανιδῶν τοῦ ἔτους* 1502[8]), *περὶ τὸ ἔτος* 1553 *Θεωνᾶς ὁ Παροναξίας*[9]), *εἶτα Δημήτριος Προκόπιος*[10]), *κατόπιν ἔτει* 1782 *Βενέδικτος Κρέδω*[11]), *Ἑρμῆς ὁ κερδῷος, ἐν ᾧ ὅμως καὶ Νάξος γράφεται*[12]) *καὶ ὁ βίος Κοσμᾶ τοῦ νέου μάρτυρος.*[13]) *Ναξιὰ καλεῖται ἐν σημειώματι χειρογράφῳ περὶ γεγονότος ἐν τῇ νήσῳ σεισμοῦ ἔτει* 1564.

Τὸ Ναξία ταχέως ἐγένετο Ἀξία, ἀλλ' ἔπαθεν οὐχὶ παρετυμολογίαν, „Ἀξιὰ ἀπέβαλε τὸ ν ὑποληφθεῖσα ὡς ἀξία“[14]), *ἀλλὰ „διὰ τὴν τῆς ἀκοῆς*

1) *Θεοφίλου Ἰωάννου Μνημεῖα ἁγιολογικά*, σ. 19, 25.

2) *Μανουὴλ Ἰ. Γεδεὼν Βυζαντινὰ χρυσόβουλλα καὶ πιττάκια, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ ἀληθείᾳ, συγγράμματι περιοδικῷ ἑβδομαδιαίῳ*, (*Ἐν Κωνσταντινουπόλει*, 1884, *εἰς* $4^{ον}$), *τόμ.* 4, σ. 447. *Κωνστ. Ν. Κανελλάκη Χιακὰ ἀνάλεκτα ἤτοι συλλογὴ ἠθῶν, ἐθίμων, παροιμιῶν, δημωδῶν ᾀσμάτων*, (*Ἐν Ἀθήναις*, 1890, *εἰς* $8^{ον}$), σ. 566—7.

3) Geographie d'Edrisi traduite de l'arabe en français par P. Amédée Jaubert, (Paris, 1840, in 4°), vol. 2, p. 127—8.

4) *Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας βιβλία ιή*, (Luteciae Parisiorum, 1630, in fol.), *τόμ.* 2, σ. 530.

5) J. A. C. Buchon Recherches historiques sur la principauté française de Morée, (Paris, 1845, in 8°), tom. 2, p. 104, 285, 290.

6) *Ἰωαν. Σακκελίωνος Πατμιακὴ βιβλιοθήκη*, σ. 53.

7) Mich. Ducae Nepotis Historia. Corpus scriptorum hist. Byzantinae, (Bonnae, 1834, in 8°), p. 27, 109.

8) J. Miklosich et Jos. Müller Acta et diplomata Graeca medii aevi sacra et profana, (Vindobonae, 1865, in 8°), tom. 3, p. 346.

9) Martini Crusii Turcograeciae libri octo, (Basiliae, 1584, in fol.), lib. 3, p. 267.

10) *Ἐπιτετμημένη ἐπαρίθμησις τῶν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα λογίων Γραικῶν, ἐν* Io. Alb. Fabricii Bibliotheca Graeca sive notitia scriptorum veterum Graecorum (Hamburgi, 1838, in 4°), ed. Harless, tom. 11, p. 543, *παράβ. καὶ Κωνσταντίνου τοῦ ἀπὸ Σιναίου Περὶ τῶν μετὰ τὴν ἅλωσιν ἐκ τοῦ κλήρου ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ διαπρεψάντων, ἐν Ἐφημερίδι τῶν Φιλομαθῶν φιλολογικῇ καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως*, (*Ἐν Ἀθήναις*, 1862, *εἰς φύλ.*), *ἔτει* $10^{ον}$, σ. 2121.

11) *Γραμματικὴ Ἑλληνορωμαϊκὴ περιέχουσα τοὺς κανόνας τῆς γραμματικῆς καὶ τῆς ὀρθογραφίας*, (*Ἐν Βερώνῃ*, *'αψπβ'*, *εἰς* $8^{ον}$), σ. 256.

12) *Νικολάου Παπαδοπούλου Ἑρμῆς ὁ κερδῷος ἤτοι ἐμπορικὴ ἐγκυκλοπαιδεία*, (*Ἐν Βενετίᾳ*, 1815, *εἰς* $8^{ον}$), *Μέρ.* 2, σ. 240, 241.

13) *Νέον μαρτυρολόγιον ἤτοι μαρτύρια τῶν νεοφανῶν μαρτύρων τῶν μετὰ τὴν ἅλωσιν μαρτυρησάντων*, (*Ἑνετίῃσιν*, ͵αψϛ'δ', *εἰς* $4^{ον}$), σ. 239. *Σαπφειρίου Χριστοδούλου Ἀκολουθία καὶ βίος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κοσμᾶ*, (*Ἐν Βενετίᾳ*, 1814, *εἰς* $8^{ον}$), σ. 28.

14) *Γεωργ. Ν. Χατζιδάκι Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐν Ἀθηναίῳ συγγράμματι περιοδικῷ κατὰ διμηνίαν ἐκδιδομένῳ*, (*Ἀθήνησιν*, 1881, *εἰς* $8^{ον}$), *τόμ.* 10, σ. 6.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἀπροσεξίαν ἀπὸ τὴν Ναξίαν ἐπλάσθη ἡ Ἀξιά“[1]· *ἐκ δὲ τῆς αὐτῆς τῆς ἀκοῆς ἀπροσεξίας καὶ ἡ Νάξος ἐγένετο Ἄξος. Ἀφοῦ δὲ εἶχεν ἤδη σχηματισθῆ τὸ Ἀξία ἀφαιρέσει τοῦ ἀρκτικοῦ ν ὅπερ ὑπετέθη ὅτι ἀποτελεῖ τελικὸν γράμμα τῆς προηγουμένης λέξεως, ἐταυτίσθη κατόπιν μετὰ τοῦ ἀφηρημένου οὐσιαστικοῦ ἀξία, ἐξ οὗ ἐπήγασε βραδύτερον παρὰ τῷ λαῷ ἡ παρετυμολογία, καθ' ἃ ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀκολούθου στιχηροῦ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ναξίοις καὶ τοῖς ἄλλοις νησιώταις*

Σύρα — ψεῖρα.
Μύκονο — κασίδα.
Τῆνο — τιμημένη.
Ἄντρο — ἀντρειωμένη.
Πάρο — παρουσία.
Ἀξιά — ἀξιωμένη.

Ἐν τῇ Διατυπώσει τῆς ἱεραρχικῆς τάξεως τῆς Ἑλλήνων ἐκκλησίας γραφείσῃ ἐπὶ Λέοντος τοῦ σοφοῦ ἔτεσι 886—912 *γράφεται τὸ ὄνομα τῆς νήσου Ναξία καὶ Ἀξία*[2]· *ὅμως δὲ διὰ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην τῶν γραφῶν συμβάλλουσι καὶ οἱ χρόνοι καθ' οὓς ἐγένοντο τὰ ἀντίγραφα καὶ οἱ ἀντιγραφεῖς· τοῦ Ἀξία μέμνηται καὶ Ἔκθεσις νέα Ἀνδρονίκου τοῦ βασιλέως*[3]) *τοῦ πρεσβυτέρου, ἔτι Χρυσόβουλλος λόγος τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ πρεσβυτέρου γεγονὼς ἔτει* 1300ῷ[4]), *τὰ Χρονικὰ τῶν ἐν Μορέᾳ πολέμων τῶν Φράγκων*[5]), *Συνθῆκαι Ὀσμανιδῶν καὶ Βενετῶν τῶν ἐτῶν* 1479 *καὶ* 1482[6]), *Δημήτριος Τάγιας ἔτει* 1559[7]), *Ἀγάπιος Λάνδος ἔτει* 1641[8]), *καὶ Διονύσιος Πύρρος ἔτει* 1818ῷ[9])· *γενομένου δὲ Ἀξιὰ κατόπιν μέμνηται αὐτοῦ ἔτει*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1) *Ἀδαμαντίου Κοραῆ Ἄτακτα ἤγουν παντοδαπαὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νέαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν αὐτοσχέδιοι σημειώσεις,* (*Ἐν Παρισίοις*, 1828, *εἰς* 8ον), *τόμ.* 1, *σ.* 183.

2) *Α. Παπαδοπούλου Κεραμέως Κατάλογοι ἐπισκοπῶν ἐκ κώδικος τῆς ἐν Σμύρνῃ βιβλιοθήκης τῆς Εὐαγγελικῆς σχολῆς, ἐν Μουσείῳ καὶ βιβλιοθήκῃ τῆς Εὐαγγελικῆς σχολῆς,* (*Ἐν Σμύρνῃ*, 1876, *εἰς* 8ον), *περιόδῳ βα ἔτει αῳ, σ.* 66, 67.

3) Hieroclis Synecdemus et notitiae Graecae episcoparum ed. Gust. Parthey p. 240.

4) *Αὐτοκρατορικὸν χρυσόβουλλον, ἐν Ἰονίῳ ἀνθολογίᾳ,* (*Ἐν Κερκύρᾳ, ‚αωλδ',* *εἰς* 8ον), *φακ.* 3, *σ.* 569.

5) J. A. C. Buchon Chroniques étrangères relatives aux expéditions françaises pendant le XIII siècle, (Paris, 1875, in 8°), p. 69, 185, 188.

6) Fr. Miklosich et Jos. Müller Acta et diplomata Graeca medii aevi sacra et profana, tom. 3, p. 296, 314.

7) *Πορτολᾶνος* con gratia et privilegio, (In Venetia, 1573, in 4°) *κεφ. πη'*.

8) *Ἀγαπίου μοναχοῦ Νέος παράδεισος ἤτοι λόγοι διάφοροι καὶ βίοι ἁγίων ἐκ τοῦ μεταφραστοῦ Συμεῶνος εἰς τὴν κοινὴν ἡμετέραν διάλεκτον μεταγλωττισθέντες,* (*Ἑνετίησιν, ‚αως', εἰς* 4ον), *σ.* 183.

9) *Γεωγραφία μεθοδικὴ ἁπάσης τῆς οἰκουμένης,* (*Ἑνετίησιν*, 1818, *εἰς* 8ον), *σ.* 199, *ἐν ᾗ ὅμως καὶ Νάξος γράφεται.*

1588 *Ἰάκωβος Μηλοΐτης*[1]), *Μαρῖνος Τζάνε Μπουνιαλῆς*[2]), *Βικέντιος Κορνᾶρος*[3]), *Μελέτιος ὁ Ἀθηναίων*[4]), *Σημείωμα περὶ τοῦ οἴκου Μπενάκη*[5]), *δημοτικὰ δίστιχα*

ὅτ' εἶν' ἡ Πάρο κ' ἡ Ἀξιά,
δὲν εἶν τὰ δώδεκα νησιά.

Φέγγος φέγγος φέγγαρος
καὶ τῆς Ἀξιᾶς ὁ φέγγαρος,
ὄχι τῆς Ἀμουργοῦς τὸ φεγγαράκι.[6])

καὶ οἱ Δανιὴλ Φιλιππίδης καὶ Γρηγόριος Κωνσταντᾶς, οἳ καὶ τὸ ἐθνικὸν Ἀ ξ ι ώ τ η ς *γράφουσιν*[7]), *ὁ Μακάριος καθηγούμενος τοῦ ἐν Πάτμῳ μοναστηρίου ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου* Ν α ξ ι ώ τ η ν *γράφει*[8]) *περὶ τελευτῶντα ἕκτον καὶ δέκατον αἰῶνα.*

Οἱ Ἑλλήνων Ναξίων ν ο τ ᾶ ρ ο ι *ἐν τοῖς αὐτῶν συμβολαίοις* (1472), *οἱ Νάξιοι ἐν τοῖς αὐτῶν δημοσίοις γράμμασι*[9]) (1572), *οἱ ἐν ἀξιώσει Ὀσμανίδαι* (1579)[10]) *καὶ ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐν τοῖς πατριαρχῶν γράμμασι* (1564) *καλοῦσιν αὐτὴν* Ν α ξ ί α ν, Ἀ ξ ί α ν, Ἀ ξ ι ά ν.

Οἱ ἔτει 1207 *ἐπιδραμόντες καὶ δουλώσαντες τὰς νήσους Φράγκοι, παραμορφώσαντες τὰ ὀνόματα τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν καὶ νήσων, παρεμόρφωσαν καὶ τὸ τῆς Νάξου. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους τούτου ἄρχεται νέα περίοδος τῆς τε ἱστορίας καὶ τῆς γεωγραφίας τῆς νήσου κατὰ τὴν τιμαριωτικὴν πολιτείαν· τούτου δ' ἕνεκα δὲν ἀνήκει ἐνταῦθα ἡ ἀναγραφὴ*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

---

1) *Σπυρ. Παπαγεωργίου Ὁδοιπορικὸν Ἰακώβου Μηλοΐτου, ἐν Παρνασσῷ συγγράμματι περιοδικῷ κατὰ μῆνα ἐκδιδομένῳ,* (*Ἐν Ἀθήναις,* 1882, *εἰς* 8^{ov}), *τόμ.* 6, *σ.* 637.

2) *Διήγησις διὰ στίχων τοῦ δεινοῦ πολέμου τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ γενομένου,* (*Ἑνετίησιν,* ͵*αχπά, εἰς* 8^{ov}), *σ.* 132.

3) *Βιτζέντζου Κορνάρου Ποίημα ἐρωτικὸν λεγόμενον Ἐρωτόκριτος,* (*Ἑνετίησιν,* ͵*αψπθ', εἰς* 8^{ov}), *σ.* 89.

4) *Ἀνθίμου Γαζῆ Μελετίου Γεωγραφία παλαιὰ καὶ νέα,* (*Ἐν Βενετίᾳ,* 1807, *εἰς* 8^{ov},)*ἔκδ.* β^{α}, *τόμ.* 3, *σ.* 20.

5) *Κων. Ν. Σάθα Τουρκοκρατουμένη Ἑλλάς, ἱστορικὸν δοκίμιον περὶ τῶν πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ Ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ ἐπαναστάσεων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους,* (*Ἀθήνησιν,* 1869, *εἰς* 8^{ov}), *σ.* 503—4.

6) *Σπυρ. Π. Λάμπρου* Ἐ θ ν ι κ α ὶ *ὕβρεις, ἐν Εἰκονογραφημένῃ Ἑστίᾳ,* (*Ἐν Ἀθήναις,* 1895, *εἰς φύλ.*) *σ.* 172.

7) *Δανιὴλ καὶ Γρηγορίου τῶν Δημητριένων Γεωγραφία νεωτερικὴ ἀπὸ διαφόρους συγγραφεῖς,* (*Ἐν Βενετίᾳ,* 1791, *εἰς* 8^{ov}), *τόμ.* 1, *σ.* 292.

8) Martini Crusii Turcograeciae libri octo, lib. 4, p. 301. J. Miklosich et Jos. Müller Acta et diplomata Graeca medii aevi sacra et profana, (Vindobonae, 1890, in -8°), tom. 6, p. 276.

9) *Γράμμα ἀνέκδοτον, ἐν Χρυσαλλίδι, συγγράμματι περιοδικῷ ἐκδιδομένῳ δὶς τοῦ μηνός,* (*Ἐν Ἀθήναις,* 1865, *εἰς φύλ.*), *τόμ.* 3, *σ.* 624.

10) *Διαμάχη ἐν Νάξῳ Καστρινῶν καὶ Νεοχωριτῶν, ἐν Παρνασσῷ συγγράμματι περιοδικῷ,* (*Ἐν Ἀθήναις,* 1887, *εἰς* 8^{ov}), *τόμ.* 11, *σ.* 408—429.

τῶν παραμορφώσεων τοῦ ὀνόματος τῆς νήσου παρά τε τῶν Φράγκων ἐπιδρομέων καὶ τῶν Φράγκων περιηγητῶν καὶ γεωγράφων.

Ἐκ πάντων τούτων γίγνεται δῆλον ὅτι Ναξία καὶ Ἀξία καὶ Ἀξιὰ ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος, οἱ δ' ἐπιχώριοι ἐκάλουν καὶ καλοῦσιν αὐτὴν Ἀξιὰν καὶ Ἄξον, τὸν δὲ κάτοικον Ἀξιώτην, Ἀξώτην καὶ Ἀξιώτισσαν, Ἀξώτισσαν.

Β'.

Ναξία πόλις.

Ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἡ νῆσος Νάξος εἶχε μίαν καὶ μόνην ὀνομαστὴν πόλιν καὶ ταύτην ὁμώνυμον· μετὰ δὲ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς ἀρχαίας ταύτης πόλεως γεγονυῖαν ἰδίως ἕνεκα τῶν λυμαινομένων τὸ νησιωτικὸν πειρατῶν, οἱ ἐναπομείναντες ἐν τῇ νήσῳ κάτοικοι συνῴκησαν εἰς τὰ ἐνδότατα τῆς νήσου. Ἐκ δὲ δύο φρουρίων τῶν μέσων αἰώνων τὸ μὲν καλούμενον τοῦ Καλογέρου κεῖται πρὸς βορρᾶν τῆς νήσου δυτικῶς τοῦ Ἀπόλλωνος[1]*· παρὰ δὲ τῷ ἑτέρῳ καλουμένῳ τὸ κάστρο τ' Ἀπαλίρου, ὅπερ* Pasch van Krienen[2]) *καὶ Ἰγνάτιος Λίχτλε*[3]) *ὀνομάζουσι Παλίρι, ὁ δὲ Ροβέρτος Σωγέρος νομίζει παραφθαρὲν ἐκ τῆς φράσεως παλαιὸν ὄρος*[4]), *ἔκειτο ἡ Ναξίων πόλις, ἧς μέμνηται ἔτει 536ῳ ὁ παρακαθήσας ἐν τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει γεγονυίᾳ συνόδῳ, πέμπτῃ οἰκουμενικῇ, καὶ ὑπογράψας „Παῦλος ἐπίσκοπος τῆς Ναξίων πόλεως σύμψηφος γενόμενος"*[5]) *μεθ' ὃ εὑρίσκω τὸ ὄνομα Ναξία πόλις παρὰ Σουΐδᾳ κατὰ τὴν Ἐμμανουὴλ Βεκκέρου στίξιν.*[6])

Τὸ φρούριον τ' Ἀπαλίρου κείμενον πρὸς μεσημβρίαν τῆς νήσου καὶ ἐπὶ δυτικῆς πλευρᾶς βουνοῦ ὁμωνύμου (κληθὲν δ' οὕτω ἐκ τῶν φυομένων ἐπ' αὐτοῦ ἀπαλιριῶν, ἔστι δ' ἡ ἀπαλιριὰ ὁ θάμνος τῶν φυτολόγων ὁ καλούμενος Rhamnus oleoides Lin. *ἔχει περίμετρον περὶ τὴν μίαν ὥραν καὶ σώζει ἐπ' αὐτοῦ ἐν ἐρειπίοις ναόν, σκοπιάς, δεξαμενάς, οἰκίσκους καὶ πύργον, δεσπόζει δὲ τῶν πέριξ κοιλάδων καὶ ὀροπεδίων· εἰς τοὺς πρόποδας αὐτοῦ σώζονται λείψανα οἰκήσεων καλούμενα*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

---

1) Ludwig Ross Reisen auf den griechischen Inseln des Ägäischen Meeres, (Stuttgart und Tübingen 1840, in 8⁰), Bd. 1, S. 41. *Γεωργίου Π. Κρέμου Ἰγνατίου Λίτλε Νάξος, ἐν Ἀπόλλωνι μηνιαίῳ περιοδικῷ συγγράμματι, (Ἐν Πειραιεῖ, 1892, εἰς φύλ.), ἔτει 8ῳ, σ. 68—69.*

2) Breve descrizione dell' Arcipelago ed. Ludwig Ross, (Halle, 1860, in 8⁰), p. 64.

3) *Γεωργ. Π. Κρέμου Ἰγνατίου Λίτλε Νάξος, ἐν Ἀπόλλωνι μηνιαίῳ περιοδικῷ συγγράμματι, ἔτει 8ῳ, σ. 66.*

4) *Ἱστορία τῶν ἀρχαίων δουκῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἡγεμόνων τοῦ Αἰγαίου πελάγους, μετάφ. Α. Μ. Καράλη, (Ἐν Ἑρμουπόλει Σύρου, 1878, εἰς 8ον), σ. 6.*

5) Ioan. Dom. Mansi Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, (Florentiae, 1762, in fol.) tom. 8, col. 1150.

6) Suidae lexicon ed. Im. Bekkeri, (Berolini, 1854, in 4⁰), p. 733.

Κάτω χωριά[1]), ἐν οἷς καὶ χωρίον καλούμενον Ἑβριακές[2])· τιμάριον καὶ τοῦτο τῆς νήσου ἐπὶ Φράγκων. Τὸ φρούριον τ' Ἀπαλίρου κατεῖχον Γενουαῖοι πειραταί, ὅτε ἔτει 1207 ἐπελθὼν Μᾶρκος Σανοῦτος ἐκυρίευσε[3]) καὶ κατέλαβε τὴν νῆσον.

Ἰωάννης Καμενιάτης ἀπαγόμενος αἰχμάλωτος ὑπὸ Σαρακηνῶν πειρατῶν μετὰ τὴν Θεσσαλονίκης ἅλωσιν ἔτει 904 διηγεῖται ὅτι προσωρμίσθησαν εἰς Ναξίαν τὴν νῆσον, ἐξ ἧς οἱ Σαρακηνοὶ φόρους ἐλάμβανον, οἱ δὲ Νάξιοι δῶρα τοῖς ἄρχουσι τῶν νηῶν ἐκόμισαν καὶ ἐπιτήδεια πρὸς τὸν πλοῦν.[4]) Ἰωσὴφ Πιττῶνος Τουρνεφόρτιος λέγει τούτους προσορμισθέντας εἰς τὸ Ζωντάριον, ἐπιμαρτυρόμενος ἀλλ' ἡμαρτημένως Ἰωάννην Καμενιάτην (ὃς ὅμως λέγει τὸ Ζωντάριον κείμενον ἐν Κρήτῃ), τὴν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Τουρνεφορτίου καὶ μέχρι τοῦ νῦν καλουμένην Ἁλικήν.[5]) Οἱ Σαρακηνοὶ προσωρμίζοντο βεβαίως ἐν τῇ νήσῳ εἰς τὰ μέχρι τοῦ νῦν καλούμενα Σαρακήνικα, κείμενα οὐ μακρὰν τοῦ φρουρίου τ' Ἀπαλίρου, ἐπὶ τῶν Ποταμίδων, ὄντα δὲ ὁρμητήριον τῶν Κουρουπίων (στὸν ἅϊ Γεώργη τὰ Κουρούπια).

Καὶ εἰς τὰ ἐνδότατα δὲ τῆς νήσου ἐπέδραμον οἱ πειραταί, ὡς ἐκ σωθέντος ᾀσματίου γίγνεται δῆλον,

Φεύγετ', Ἀριῶτες, φεύγετε· φεύγετε, Φιλωτίτες·
καὶ μένα Τοῦρκοι μὲ κρατοῦν, Σαρακηνοὶ μὲ κράζουν,
χίλιοι μὲ κράζουν ἀπ' ὀμπρὸς καὶ δυὸ χιλιάδες πίσω·
καὶ χίλιοι 'πὸ τὴ μιὰ μεριὰ καὶ χίλιοι 'πὸ τὴν ἄλλη.

Τὸ ᾀσμάτιον ᾖδε γέρων, ὁ μόνος ἐγκαταλειφθεὶς ἐν τῇ κώμῃ Φιλωτίῳ, κειμένῃ εἰς τὰ ἐνδότατα τῆς νήσου ἐν Δρυμαλίᾳ, τῇ νῦν καλουμένῃ Τραγέᾳ, φυγόντων τῶν κωμητῶν ἕνεκα ἐπιδραμόντων πειρατῶν, ὁπότε βίᾳ παρὰ τούτων ἐφέρετο πρὸς ἐπίδειξιν τοῦ χώρου ἔνθα οἱ κωμῆται κατέφυγον. Περὶ τοῦ γεγονότος τούτου ἐν Φιλωτίῳ ἐσώθη καὶ ἄλλη παράδοσις λέγουσα ὅτι, φυγόντων τῶν κωμητῶν εἰς σπήλαιον τοῦ ὄρους Ζᾶ, καλούμενον Σπηλαιώτισσα (ἐκ ναϊδίου ἐν αὐτῷ τῆς

1) Διαμάχη Ναξίων Καστρινῶν καὶ Νεοχωριτῶν, ἐν Παρνασσῷ περιοδικῷ συγγράμματι, τόμ. 11, σ. 408.

2) Vicenzo Coronelli Isolario. Descrittione geografico-istorica, sacro-profana, antico-moderna . . . di tutte l' isole . . . tomo II del atlante Veneto, (Venetia, 1696, in fol.), p. 233. Βουνά, Πάσκουλα καὶ ἐντριτίαι, ἐν Βύρωνι μηνιαίῳ περιοδικῷ συγγράμματι (Ἐν Ἀθήναις, 1874, εἰς 4ον), τόμ. 1, σ. 265.

3) Karl Hopf Geschichte Griechenlands vom Beginn des Mittelalters bis auf unsere Zeit, ἐκ τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας Ersch und Gruber, Griechenland geographisch, geschichtlich und kulturhistorisch, (Leipzig, 1870, in 4°), Bd. 6, S. 223.

4) Theophanes continuatus. Corpus script. histor. Byz. p. 583.

5) Relation d'un voyage du Levant fait par ordre du roi, (Amsterdam, 1718, in 8°), tom. 1, p. 79.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Παναγίας), ποιμὴν ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς καταπεφευγότας ἐκεῖσε ᾄδων μετ' ἀσκαύλου,

Φεύγετ', Ἀριῶτες, φεύγετε· φεύγετε, Φιλωτίτες,
γιατὶ Τοῦρκοι μᾶς πλάκωσαν, Τοῦρκοι θὰ μᾶς πλακώσουν.[1])

Κατέφυγον δ' ἐκεῖ, διότι τὸ ὄρος Ζᾶς ἦν τότε κατάφυτον ἐξ ἀρίων δρυῶν, ἃς οἱ Νάξιοι καλοῦσιν ἀ ρ ι ὲ ς καὶ ἄ ρ ι ο υ ς, ἔστι δ' ἡ ἀ ρ ι ὰ καὶ ὁ ἄ ρ γ ι ο ς τὸ δένδρον τὸ καλούμενον ὑπὸ τῶν φυτολόγων Quercus Ilex Lin., ἐξ ὧν Ἄνω καὶ Κάτω Ἀριὰ καὶ Μικραριὰ ἐκλήθησαν χῶραι ἐπὶ τοῦ ὄρους Ζᾶ γεγονυῖαι ἐπὶ Φράγκων τιμάρια ἐν τῇ νήσῳ.[2]) Τοὺς δὲ καταπεφευγότας ἐκεῖ Φ ι λ ω τ ί τ α ς προύδωκε τοῖς πειραταῖς (γνωστοῖς κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ὑπὸ τὸ ὄνομα Σ α ρ α κ η ν ο ὶ καὶ Τ ο ῦ ρ κ ο ι) γραῦς παραλυτικὴ καταλειφθεῖσα ἐν τῇ κώμῃ. Ἐκάλει δὲ τοὺς κωμήτας Ἀ ρ ι ώ τ α ς ὁ ᾄδων οὐχὶ ὡς ἀπὸ κώμης Ἀ ρ ι ά[3]), ἀνυπάρκτου, ἀλλ' ὡς εἰς τὸ δάσος Ἀ ρ ι ὰ καταπεφευγότας, ἀπευθυνόμενος εἰς αὐτοὺς οὕτως, ὥστε αὐτοὶ μὲν νὰ νοήσωσι τὸ ἀγγελλόμενον, οἱ δὲ πειραταὶ νὰ μὴ ὑποτοπάσωσι τὴν τούτων παρουσίαν, ἀκούοντες ὄνομα ἄγνωστον αὐτοῖς. Ἡ δὲ ἐπιδρομὴ αὕτη τῶν Τούρκων πειρατῶν κατὰ τῆς κώμης Φ ι λ ω τ ι τ ῶ ν ἡ διὰ τοῦ ᾀσματίου παραδοθεῖσα ἀνήκει οὐχὶ εἰς τοὺς χρόνους, καθ' οὓς οἱ Σ α ρ α κ η ν ο ὶ κατέχοντες τὴν Κρήτην ἐποιοῦντο ἐπιδρομὰς κατὰ τῶν νήσων, ὅτε ἔτει 961 Νικηφόρος Φωκᾶς κατατροπώσας ἀνέκτησε τὴν Κρήτην, ἀλλ' εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα χρόνους, ὁπότε μετὰ ταῦτα οἱ Τ ο ῦ ρ κ ο ι ἐποιοῦντο παρομοίας πειρατικὰς ἐπιδρομάς, ἐξ οὗ καὶ οἱ τελευταῖοι ὁσάκις μετήρχοντο τὸ αὐτὸ ἔργον προσελάμβανον τὴν ἐπωνυμίαν τῶν προγενεστέρων Σαρακηνῶν, ταυτισθείσης τῆς ἐπικλήσεως Τοῦρκοι τῇ τῶν Σαρακηνῶν· τοῦτο γίγνεται δῆλον ἐκ τῆς προσθέτου ἐν τῷ ᾀσματίῳ μνείας τῶν Τ ο ύ ρ κ ω ν.

Ἡ νῦν πόλις τῆς νήσου Νάξου ἡ κειμένη πρὸς δυσμὰς τῆς νήσου καλεῖται ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων Χ ώ ρ α καὶ ὁ κάτοικος Χ ω ρ α ΐ τ η ς· ἔστι δὲ κτίσμα τῶν Φράγκων ἐπιδρομέων ἔτει 1207, ἐν τοῖς γράμμασι τῶν Φράγκων δουκῶν καὶ τοῖς συμβολαίοις τῶν Φράγκων νοτάρων καλεῖται ὁμωνύμως τῇ νήσῳ Ν α ξ ί α καὶ Ν ι ξ ί α. Χ ρ υ σ ό β ο υ λ λ ο ς λ ό γ ο ς τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ πρεσβυτέρου τοῦ ἔτους 1300^{ου} μέμνηται „ἐκκλησίας παρὰ τὴν θάλατταν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου τοῦ θαυματουργοῦ"[4])· ἐκ τούτου γίγνεται δῆλον ὅτι ἔτει 1300^{ῳ} ἡ

1) (Ἰωάννου Κατσουροῦ) Ναξιακαὶ σημειώσεις, ἐν Αἰγαίῳ δημοσιογραφικῷ ὀργάνῳ τῶν ἁπανταχοῦ Ναξίων, (Ἐν Νάξῳ, 1901, εἰς φύλ.), ἔτει 1^{ῳ}, ἀριθ. 1.

2) Vincenzo Coronelli Isolario. Descrittione geografico-istorica, sacro-profana, antico-moderna . . . di tutte l' isole . . . tomo II del atlante Veneto, p. 233. Βουνα, Πάσκουλα καὶ ἐντριτίαι, ἐν Βύρωνι μηνιαίῳ περιοδικῷ συγγράμματι, τόμ. 1, σ. 265.

3) Πέτρου Καλλιβρούσου Νησιωτικὰ ἔπη, (Leipzig, 1876, in 8°), σ. 13, 47—8.

4) Αὐτοκρατορικὸν χρυσόβουλλον, ἐν Ἰονίῳ ἀνθολογίᾳ, φακ. 3, σ. 569.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ναξίων πόλις ἡ ὑπὸ τῶν **Φράγκων** οἰκισθεῖσα μικρὰ οὖσα ἔκειτο περὶ τὸν πύργον τοῦ δουκὸς τῆς νήσου, οὗ σώζονται ἐρείπια· διότι ὁ ῥηθεὶς ναὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου μετεσκευασμένος κεῖται νῦν ἐντὸς τοῦ Μπούργου παρὰ τὴν καλουμένην Πόρταν τοῦ Γιαλοῦ. Ἰωσὴφ Βρυέννιος ἐπισκεψάμενος τὴν νῆσον Νάξον ἔτει 1405ῳ μετὰ τὴν ἐκ Κύπρου ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν καλεῖ τὴν πόλιν τῆς νήσου Ἀξίαν, ἅμα δὲ περιγράφει παρὰ τὸ ποτάμιον Παρατρέχοντα παράδεισον κάλλιστον ἐν προαστείῳ τοῦ Φράγκου δουκὸς τῶν νησιωτῶν[1]) Ἰακώβου τοῦ πρώτου Κρίσπου. Τὸ ῥηθὲν ποτάμιον καὶ τὸ περὶ αὐτὸ χωρίον καλεῖται μέχρι τοῦ νῦν Παρατρέχος. Ἀναγραφὴ δὲ νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους Ἀνδρέου Ἀργυροῦ περὶ φθίνοντα ἕκτον καὶ δέκατον αἰῶνα λέγει ἀσυντάκτως περὶ τῆς νήσου τάδε· „Ἀξία πόλεως, μητροπόλεως ὀνόματι Ἀξία καὶ Ἀπάνω Κάστρο.“[2])

Οἱ ἐν ἀξιώσει τῶν Ἑλλήνων τῆς Παροναξίων ἐκκλησίας εἰς τὰ αὐτῶν ἀξιώματα καὶ οἱ Ἑλλήνων νοτᾶροι εἰς τὰ αὐτῶν συμβόλαια γράφουσιν αὐτὴν Ναξίαν, Ἀξίαν καὶ Ἀξιάν· διῄρηται δ' ἡ πόλις εἰς τὸ Κάστρον, οὗ τὸ ἐθνικὸν Καστριανός, ἔνθα οἰκοῦσι μέχρι τοῦ νῦν οἱ **Φράγκοι** Νάξιοι. Καλεῖται δὲ καὶ Κάτω Κάστρο[3]) (Castello da basso καὶ inferiore) καὶ Μέσα Κάστρο πρὸς διαστολὴν ἑτέρου φρουρίου εἰς τὰ ἐνδότατα τῆς νήσου καλουμένου Ἀπάνω Κάστρο· — εἰς τὸν Μποῦργου (Borgo), ἐξ οὗ τὸ ἐθνικὸν Μπουργιανός, — καὶ τὸ Νεὸ Χωριό, ἐξ οὗ τὸ ἐθνικὸν Νεοχωρίτης, — ἐν τοῖς τελευταίοις τούτοις οἰκοῦσιν οἱ Ἕλληνες, κακῶς δ' ὑπέλαβε Γεώργιος Ὀλιβιέρος ὅτι Ἕλληνες κατῴκουν μόνον ἐν τῷ Νέῳ Χωρίῳ.[4])

Ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἥ τε νῆσος καὶ πόλις ἀνέλαβον ἑκάτεραι τὸ ἀρχαῖον αὐτῶν ὄνομα Νάξος.

Ἐν Δελλαγράτσιᾳ. **Περικλῆς Γ. Ζερλέντης.**

---

1) Ἰωσὴφ μοναχοῦ τοῦ Βρυεννίου Τὰ παραλειπόμενα ἐκδ. Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως, (Ἐν Λειψίᾳ, ͵αψπδ', εἰς 8°), τόμ. 3, σ. 173.

2) Martini Crusii Turcograeciae libri octo, p. 207. Karl Hopf Chroniques Gréco-Romanes inédites ou peu connues, (Berlin, 1873, in 8°), p. 175.

3) G. B. Sardagna Dissertazione documentata sulla storia dell' isola di Andros e dei suoi signori dall' anno 1207 al 1566, dettata da Carlo Hopf, (Venezia, 1859, in 8°), p. 74. Ernest Dugit Naxos et les établissement latins de l'Archipel, ἐν Memoires et Rapports . . . vol. 10, p. 207.

4) Voyage dans l'empire Othoman, l'Égypte et la Perse, (Paris, 1801, in 4°), tom. 1, p. 309.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
007000051045

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ